

Türk Dili Dersine Karşı Üniversite Öğrencilerinin Tutumlarının İncelenmesi: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma

Sadi Hıncal NAKİBOĞLU¹

¹Dr. Öğretim Üyesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili Ve Edebiyatı Bölümü, s.nakiboglu@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-8782-4832

Özet: Bu çalışma Türk dili dersine karşı üniversite öğrencilerinin tutumlarını incelemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Amaç doğrultusunda oluşturulan kişisel bilgi formu ve Arslan (2012) tarafından geliştirilmiş geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış olan Türk Dili Dersine Karşı Tutum Ölçeği 2021-2022 eğitim öğretim yılında Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi'nde eğitim gören araştırmaya katılmaya gönüllü 405 öğrenciye uygulanmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 22.0 istatistik programı aracılığı ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin Türk dili dersine karşı olumlu tutumlar içerisinde oldukları saptanmıştır. En çok katıldıkları maddelerin; "Türk Dili Dersi Okuma Becerisi Ve Alışkanlığı Edinmeye Katkı Sağlıyor" ve "Türk Dili Dersi İletişim Becerilerimizin Gelişmesine Katkıda Bulunmaktadır" ifadelerine yönelik olduğu, en az katıldıkları maddelerin ise; Türk Dili Dersi Bilgileri Anlamamda, Yorumlamamda, Analiz Ve Sentezlememde Katkı Sağlamaktadır" ve "Türk Dili Dersinde İşlenen Konular İlköğretim Ve Lisede Öğretildiği İçin Bu Dersi Gereksiz Görüyorum" ifadelerine yönelik olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin cinsiyetlerine öğrenim türlerine göre Türk dili dersine karşı tutumlarında istatistiksel açıdan farklılıkların olmadığı, sınıflarına göre ise Türk dili dersine karşı tutumlarında farklılaşmaların olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin sınıf düzeyinin yükselmesiyle beraber Türk diline karşı daha olumlu tutumlar içerisinde oldukları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türk Dili, Türkçe, Üniversite Öğrencisi

Investigation of University Students' Attitudes Towards Turkish Language Course: A Research on Niğde Ömer Halisdemir University Faculty of Arts and Sciences Students

Abstract: This study was carried out in order to examine the attitudes of university students towards the Turkish language course. Personal information form created for the purpose and the lion (2012) validity and reliability of the research developed by 2021-2022 Nigde Omer Halisdemir University in the academic year Turkish language course attitude scale towards science and to students studying in the Faculty of letters 405 volunteer to participate in the research was applied. The obtained data were analyzed by means of SPSS 22.0 statistical program in computer environment. As a result of the research, it was found that students have positive attitudes towards the Turkish language course. Most of the participating substances; "the Turkish language Lesson contributes to acquire reading skills and habits" and "the Turkish language of communication skills has contributed to our development Course," the statement against the Turkish language of the course of the substances participating in at least understand the information, interpret the analysis and contributes in sentezlemem" and Turkish language course topics in this course was taught in elementary and high school because I see Unnecessary" for the expression to be found. It was found that there are no statistical differences in students' attitudes towards the Turkish language course according to their gender and type of education, and there are differences in their attitudes towards the Turkish language course according to their class. With the increase in the grade level of the students, it was observed that they had more positive attitudes towards the Turkish language.

Key Words: Turkish Language, Turkish, University Student

1.GİRİŞ

Tarihin en eski ve devamlı milletlerinden biri olan iletişim, kişilerin yaşamlarının önemli bir parçasıdır. Bireysel duygu ve düşünceleri birbirine aktarmak, kavramlara aynı anlamı vermek ve en önemlisi birbirini anlamak için iletişim kurmak kaçınılmaz bir olgudur. Yapılan bir çalışmada insanların uyku dışındaki zamanlarının %75'inin iletişimle geçtiği belirlenmiştir. Buna göre; iletişimde olan insanlar zamanlarının %30'unu konuşarak ve %45'ini dinleyerek geçirmektedirler. Dil ise kişisel iletişim becerilerinin temelini oluşturmaktadır. Dil, bireyler

arasında anlaşma sağlayan sosyal sistemleri anlamak ve ifade etmek için bir araçtır. (Karasakaloğlu ve Saracaloğlu, 2009: 344).

Duygular, düşünceler ve hayaller; sözlü veya yazılı olarak dil aracılığıyla ifade edilir. Dil olmadan insanların birlikte yaşaması, çalışması, anlaması ve bir toplum oluşturması mümkün değildir. (Şahin ve Yaşar, 2010: 188) .

Dil, bir iletişim ve düşünce aracı olması bakımından evrensel, milli ve kültürel değerlerin gelecek nesillere aktarılması bakımından millidir. Herkes

içinde yaşadığı toplumun dilini, yani içinde büyüdüğü aile ve çevrenin dilini öğrenir. Bireyin annesinden ve samimi aile ortamından, daha sonra da etkileşimde bulunduğu ortamdan öğrendiği, bilinçaltının derinliklerine inen ve toplumla en güçlü bağını oluşturan bu dil ana dili olarak tanımlanmaktadır (Aksan, 2004: 81). Kişinin anadilini etkin ve etkili bir şekilde kullanması, bireyin akademik ve sosyal hayatını yakından etkilemektedir (Ünal, 2001: 5).

Dil, millî birlik ve bütünlük sağlayan, millî şuur yaratan vazgeçilmez bir unsurdur. Dilin doğru kullanımı ve korunması, bir bütün olarak toplumun ve bireylerin sorumluluğundadır. Dil sevgisinden dolayı büyüyen nesillere dil bilinci kazandırmak, sistematik olarak, evde, eğitim kurumlarında ve hayatın her alanında devam ettirilerek yapılmalıdır. Dil sevgisi, dil bilinci, dilin doğru kullanılmasını gerektirir. Bir dili doğru kullanmak için dilin kurallarını anlamak gerekir. Birey ana dilini doğal bir ortamda öğrenir, ancak bir eğitim kurumunda dilin kurallarını ve inceliklerini sistemli bir şekilde tanır ve kurallarına göre bilinçli olarak kullanır. (Teksan Kanık-Uysal, 2018: 263).

Dilin en önemli özelliği, bireylerin ve ulusların kültürel kimliğini belirlemesi ve korumasıdır. Dil, bir milletin iç dünyasını ve ruhunu yansıtır ve insanların millete aidiyet ve bağlılık duygularını belirler (Üstüner, 2003, 2).

Etkili anadil eğitimi ile bireyin doğuştan gelen dil becerileri işlevsel hale getirilebilir. Böylece birey, geçmişten geleceğe, ait olduğu toplumun tüm değerlerini benimser ve millet olma bilincini kavrar. İletişim dili, insanları görünmez ama kırılmaz bağlarla birbirine bağlayan, bir ülkede en çok konuşulan ana dildir. Dil, millî birlik ve bütünlük sağlayan, millî şuur oluşturan vazgeçilmez bir unsurdur (Teksan Kanık-Uysal, 2018: 265).

Bireyler, yaşadıkları toplumun kültürel değerlerini ve çevre ile etkileşime girerek ana dilleri aracılığıyla öğrenirler, ailelerinden ve yakınlarından öğrenirler. Ülkemizde Cumhuriyet'te Türk dili devriminin uygulanmasıyla birlikte Türkçe anadil olarak eğitim ve bilim dili olarak kabul edilmekte ve eğitimine büyük önem verilmektedir. Türk eğitim sisteminde Türkçe öğretimi tüm dersler üzerinden yürütülse de asıl öğretim sorumluluğu Türkçe öğretim programındadır (Anılan ve Kılıç, 2013: 1).

Ana dil öğretiminin esas amacı, düşünme, iletişim becerileri ve anlayışının geliştirilmesi, sosyalleşme sürecine katkı sağlanması, dinleme ve okuma alışkanlığının ve zevkinin kazandırılması, bireylerin kelime dağarcıklarının zenginleştirilerek, temel dil bilgisi kurallarının öğretilmesi, dil farkındalığı ve

sevgisinin oluşturulmasıdır (Erdem ve Bayraktar, 2018: 2).

Yükseköğretimde Türkçe öğretiminin gerekliliğini, Prof. Dr. Mehmet Kaplan 1968 yılında şu ifadelerle belirtmiştir: "... Erzurum'da Atatürk Üniversitesi ders Programlarını hazırlarken Amerikalılarla beraber çalışıyorduk... Onların teklif ettikleri programda bir şey bana çok çarpmıştı: Bütün öğrencilerin kompozisyon derslerine devamları şarttı.... Zira kompozisyon, bir fikri açık ve seçik olarak ortaya koymak, kelime ve cümleleri doğru bir şekilde kullanmak demektir. Bir edebiyatçının olduğu kadar bir ziraatçinin de -hele Türkiye'de- buna çok ihtiyacı vardı. Elimden gelse bütün Türk Üniversitelerine mecburi kompozisyon dersi koyardım. Zira dile hakim olmadan ve fikirlerini sıraya koymadan ne doğru düşünmeğe, ne de onları başkasına anlatmaya imkan vardır" (Kaplan, 1968, aktaran: Baraz, 219).

Türkiye'de anaokulundan üniversite birinci sınıfın sonuna kadar Türkçe, Türk dili ve edebiyatı ve Türk dili dersleri öncelikle anadil bilincinin kazandırılması, ardından Türkçenin yapı ve işleyişinin öğretilmesi, yazılı ve sözlü anlatımı kullanmak ve edindiği dil ve edebiyat becerilerini örneklerle geliştirmek için okutulmaktadır (Kolçak ve Şimşek, 2020: 391). "Öğrenci hangi alanda öğrenim görürse görsün, dilin inceliklerinden yeterince beslenmemişse kendi alanında dahi istenilen başarı düzeyine ulaşamaz denebilir. Zira anlatılanları anlamak, bildirilenleri algılamak ve bilmek ancak dil kodlamalarının geniş dünyasına yaslanmakla mümkün olabilir" (Vural, 2007: 497). Bundan dolayı yükseköğretilerin ve fakültelerin ilk sınıfında ortak zorunlu ders olarak Türk dili eğitimi verilmektedir (Kolçak ve Şimşek, 2020: 391)

1981 yılında Yüksek Öğretim Kurulu'nun (YÖK) kurulmasıyla "Yükseköğretim Çerçeve Programı"na dâhil edilen ve üniversitelerdeki lisans programlarında zorunlu derslerden biri olarak iki dönemi kapsayacak şekilde "Türk Dili I ve Türk Dili II" adı altında yürütülen dersler kapsamında öğrencilere Türkçenin tarihsel dönemleri, dil/kültür ilişkisi bağlamında sosyal ve kültürel yönü, gramer kurallarıyla ilgili bilgiler aktararak öğrencilerin ana dili eğitim süreci devam ettirilmiştir. Bu dersin Çerçeve Program'a dâhil edilme gerekçesi ise şöyle izah edilmiştir: Yükseköğretime gelinceye kadarki eğitim kademelerinde öğrencilerin Türkçeyi doğru ve güzel kullanma becerilerinin yeterli düzeyde gelişmemesinin üniversite öğrenimi sırasında edinilmesi gereken bilgi ve becerileri olumsuz yönde etkilemesi tespiti, üniversitelere Türk dili derslerinin konulmasını gerekli kılmıştır (Vural, 2007, 496).

Türkiye'de yükseköğretimde iki yarıyıl zorunlu olan Türk dili dersinin amacına ulaşamaması, öğrencilerin derse ilgisizliği ve önemine inanmamaları gibi olumsuz tutumlardan kaynaklanmaktadır. Öğrencilerin derse ilişkin duyuşsal özelliklerinin en önemli göstergelerinden biri de tutumlarıdır (Alan ve Bağcı, 2016: 120). Tutum, bireyin insanlara, nesnelere, olaylara ve sorunlara karşı psikolojik eğilimini ifade etmektedir. Olumlu tutumlar öğrencileri öğrenme sürecinde daha başarılı olmalarını sağlarken, olumsuz tutumlar da başarısız olmalarına neden olabilmektedir (Bağcı, 2007: 33). Olumlu veya olumsuz olabilen tutum, öğrenme yoluyla kazanılır ve davranışı belirlemektedir (Pehlivan ve Köseoğlu, 2010: 2185-2188).

Konu ile ilgili araştırmalara bakıldığında; özellikle ilköğretim düzeyinde Türkçe derslerine yönelik öğrencilerin tutumlarının incelendiği, yükseköğretime yönelik yapılan çalışmaların ise önceleri daha çok değerlendirme ve tespit üzerine olduğu (Cemiloğlu, 2004; Vural, 2007; Yekbaş, 2011; Taş ve Okur, 2015) ancak son yıllarda Türk diline karşı öğrenci görüşlerine dayalı araştırmalara yönelindiği görülmektedir. böylelikle öğrenci bakış açısıyla mevcut durum saptanarak, Türk dili dersine yönelik yükseköğretim düzeyinde gerekli düzenleme ve uygulamalar yapılabilecektir. (Alan ve Bağcı, 2016; Arslan, 2012, Kolçak ve Şimşek, 2020)

Bu çalışmada Niğde Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültesi'nde eğitim gören öğrencilerin Türk dili dersine karşı tutumları incelenmiştir. Araştırmada ayrıca öğrencilerin öğrenim türü, cinsiyet ve sınıf düzeylerine göre de Türk dili dersine karşı tutumlarının farklılaşma durumu sorgulanmıştır.

2. MATERYAL METOD

2.1.Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Tarama modeli "geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır" (Karasar, 2012: 79).

2.2.Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini 2021-2022 eğitim öğretim döneminde Türkiye'deki üniversitelerin Fen Edebiyat Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklemi ise evren içerisinde bulunan Niğde Ömer Halisdemir Üniversite Fen Edebiyat Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Üniversite öğrenci işlerinden 2021-2022 eğitim öğretim yılında Fen

Edebiyat Fakültesi'nde 2780 öğrencinin öğrenim gördüğü belirlenmiştir.

Örneklem hata payına göre alınabilecek örneklem büyüklüğünü gösteren tabloya göre 3.000 kişilik evrende 0,05 örnekleme hatası ve %95 güven aralığında 341 kişinin yeterli olacağı belirtilmektedir (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004). Bu kapsamda kolayda örnekleme yöntemi ile belirlenen evren içerisinde olabildiğince kişiye ulaşılmaya çalışılmış ve araştırmaya katılmayı gönüllü kabul eden 405 öğrenciden veriler toplanmıştır.

2.3.Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler anket yöntemi ile toplanmıştır. Söz konusu anket formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde öğrencilerin öğrenim türü, cinsiyet ve sınıf düzeylerini belirlemeye yönelik 5 soru bulunmaktadır. Anketin ikinci kısmında ise Arslan (2012) tarafından geliştirilmiş geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış Türk Dili Dersine Karşı tutum Ölçeği yer almaktadır. Ölçekte tek boyut altında 29 tane 5'li Likert tipinde madde bulunmaktadır. Ölçek 1- tamamaen katılmıyorum ile 5- tamamen katılıyorum olarak derecelendirilmiştir. Araştırmada ölçeğe yönelik güvenilirlik analizi tekrar edilmiş ve Cronbach's Alpha=0,914 olarak bulunmuştur. Alpha değeri 0.40 ila 0.60 değerleri arasında düşük güvenilirlikte; 0.60 ile 0.80 arasında oldukça güvenilir ve 0.80 ile 1.00 arasında ise yüksek derecede güvenilir olarak değerlendirilmektedir (Büyüköztürk, 2018). Bu doğrultuda araştırmada kullanılan ölçek yüksek düzeyde güvenilirliğe sahiptir.

2.4.Verilerin İstatistiksel Analizi

Çalışmada elde edilen veriler bilgisayar ortamında SPSS 22.0 istatistik programı ile değerlendirilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin betimsel özelliklerini belirlemek için frekans ve yüzde analizleri, ölçek analizinde ortalama ve standart sapma istatistikleri kullanılmıştır. Öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine göre Türk Dili dersine yönelik tutum düzeylerindeki farklılaşmaların incelenmesinde hangi testlerin kullanılacağına dair normallik testi yapılmış ve verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Bu kapsamda öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine göre Türk Dili dersine yönelik tutum düzeylerindeki farklılaşmaların incelenmesinde parametrik testler olarak t-testi, tek yönlü varyans analizi (Anova) ve post hoc (Tukey, LSD) analizlerinden faydalanılmıştır.

3. BULGULAR

Öğrencilerin tanımlayıcı özelliklerine yönelik bulgular Tablo'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özelliklere Göre Dağılımı

Gruplar	Frekans(n)	Yüzde (%)
Öğretim Türü		
1. Öğretim	205	50,6
2. Öğretim	200	49,4
Cinsiyet		
Kadın	295	72,8
Erkek	110	27,2
Sınıf		
1	82	20,2
2	153	37,8
3	106	26,2
4	64	15,8

Öğrenciler öğretim türüne göre 205'i (%50,6) 1. öğretim, 200'ü (%49,4) 2. öğretim olarak dağılmaktadır.

Öğrenciler sınıfa göre 82'si (%20,2) 1, 153'ü (%37,8) 2, 106'sı (%26,2) 3, 64'ü (%15,8) 4 olarak dağılmaktadır.

Öğrenciler cinsiyete göre 295'i (%72,8) kadın, 110'u (%27,2) erkek olarak dağılmaktadır.

Tablo 1. Türk Dili Dersine Karşı Tutum Puan Ortalamaları

	Ort	Ss
"Türk Dili Dersini Seviyorum"	3,360	1,175
"Türk Dili Dersi Önemli Bir Derstir"	3,820	1,063
"Türk Dili Dersi Anadil Bilinci Kazanmamda Önemli Bir İşleve Sahiptir"	3,480	1,084
"Türk Dili Dersi Almak Benim İçin Zaman Kaybıdır" (T)	3,900	0,995
"Türk Dili Dersinde Öğrendiklerimin İkinci Bir Dil Öğrenmemde Fayda Sağlayacağını Düşünüyorum"	3,550	1,117
"Türk Dili Dersine Çalışmak Hoşuma Gidiyor"	3,780	1,244
"Türk Dili Dersi Seçmeli De Olsa Seçerdim"	3,940	1,052
"Türk Dili Dersi Gerekli Bir Derstir"	4,000	1,000
"Türk Dili Dersine Sadece Sınıftan Geçmek İçin Çalışırım"	4,140	0,990
"Türk Dili Dersi Yerine Başka Ders Almak İsterdim"	3,910	0,871
"Türk Dili Dersi Stresli Bir Derstir"	4,010	0,869
"Türk Dili Dersi İlgi Duyduğum Bir Derstir"	4,140	0,833
"Devam Mecburiyeti Olmasaydı Türk Dili Dersine Girmezdim" (T)	4,170	0,909
"Türk Dili Dersi Konuşma Becerimin Gelişmesine Ve Dili Sözlü Anlatımda Doğru Ve Etkili Kullanmama Katkı Sağlıyor"	3,790	0,958
"Türk Dili Dersi Yazılı Anlatım Becerimin Gelişmesine Ve Yazılı Anlatımda Dili Doğru, Akıcı Ve Etkili Kullanmama Katkı Sağlıyor"	4,250	0,786
"Türk Dili Dersi Okuma Becerisi Ve Alışkanlığı Edinmeme Katkı Sağlıyor"	4,330	0,783
"Türk Dili Dersi Dinleme Ve Dinleneni Anlama Becerimin Gelişmesine Katkıda Bulunuyor"	3,990	0,953
"Türk Dili Dersi Okuduğum Kitapları Tahlil Etmemde/daha İyi Anlamamda Katkı Sağlamaktadır"	4,300	0,679
"Türk Dili Dersi Bilgileri Anlamamda, Yorumlamamda, Analiz Ve Sentezlememde Katkı Sağlamaktadır"	2,950	1,052
"Türk Dili Dersi Zorunlu Olmasaydı Almazdım"	4,120	0,717
"Türk Dili Dersi Türkçenin Yapı Özelliklerini Anlamam Açısından Önemli Bir Derstir"	4,230	0,742
"Türk Dili Dersi Zor Bir Derstir"	3,270	1,035

“Türk Dili Dersi Türkçenin Köklü, Üretken Ve Zengin Bir Dil Olduğu Şuurunu Kazanmamda Önemli Bir İşleve Sahiptir”	3,560	1,002
“Türk Dili Dersi Türkçenin Tarihî Geçmişleriyle Birlikte Yeryüzündeki Diğer Diller Arasındaki Yerini Kavrayabilmemde Önemli Bir İşleve Sahiptir”	3,110	0,983
“Türk Dili Dersi Üniversite Eğitimimden Önce Verilen Anadil Eğitimindeki Eksikliklerimi Tamamlamam İçin Bir Fırsattır”	3,420	1,054
“Türk Dili Dersinde İşlenen Konular İlköğretim Ve Lisede Öğretildiği İçin Bu Dersi Gereksiz Görüyorum” (T)	3,070	1,051
“Türk Dili Dersi Kültürel Birikimimi Anlamamda Ve Arttırmamda Fırsatlar Sunan Bir Derstir”	4,170	0,909
“Türk Dili Dersi Topluluk Karşısında Konuşma Becerimin Gelişmesini Sağlıyor”	3,790	0,958
“Türk Dili Dersi İletişim Becerilerimizin Gelişmesine Katkıda Bulunmaktadır”	4,250	0,786
Türk Dili Dersine Karşı Tutum Genel	3,821	0,502

T: Ters madde

Öğrencilerin “Türk dili dersini seviyorum” ortalaması orta 3,360±1,175, “Türk dili dersi önemli bir derstir” ortalaması yüksek 3,820±1,063, “Türk dili dersi anadil bilinci kazanmamda önemli bir işleve sahiptir” ortalaması yüksek 3,480±1,084, “Türk dili dersi almak benim için zaman kaybıdır” ortalaması yüksek 3,900±0,995, “Türk dili dersinde öğrendiklerimin ikinci bir dil öğrenmemde fayda sağlayacağını düşünüyorum” ortalaması yüksek 3,550±1,117, “Türk dili dersine çalışmak hoşuma gidiyor” ortalaması yüksek 3,780±1,244, “Türk dili dersi seçmeli de olsa seçerdim” ortalaması yüksek 3,940±1,052, “Türk dili dersi gerekli bir derstir” ortalaması yüksek 4,000±1,000, “Türk dili dersine sadece sınıftan geçmek için çalışırım” ortalaması yüksek 4,140±0,990, “Türk dili dersi yerine başka ders almak isterdim” ortalaması yüksek 3,910±0,871, “Türk dili dersi stresli bir derstir” ortalaması yüksek 4,010±0,869, “Türk dili dersi ilgi duyduğum bir derstir” ortalaması yüksek 4,140±0,833, “devam mecburiyeti olmasaydı Türk dili dersine girmezdim” ortalaması yüksek 4,170±0,909, “Türk dili dersi konuşma becerimin gelişmesine ve dili sözlü anlatımda doğru ve etkili kullanmama katkı sağlıyor” ortalaması yüksek 3,790±0,958, “Türk dili dersi yazılı anlatım becerimin gelişmesine ve yazılı anlatımda dili doğru, akıcı ve etkili kullanmama katkı sağlıyor” ortalaması çok yüksek 4,250±0,786, “Türk dili dersi okuma becerisi ve alışkanlığı edinmeme katkı sağlıyor” ortalaması çok yüksek 4,330±0,783, “Türk dili dersi dinleme ve dinlenen anlama becerimin gelişmesine katkıda bulunuyor” ortalaması yüksek

3,990±0,953, “Türk dili dersi okuduğum kitapları tahlil etmemde/daha iyi anlamamda katkı sağlamaktadır” ortalaması çok yüksek 4,300±0,679, “Türk dili dersi bilgileri anlamamda, yorumlamamda, analiz ve sentezlememde katkı sağlamaktadır” ortalaması orta 2,950±1,052, “Türk dili dersi zorunlu olmasaydı almazdım” ortalaması yüksek 4,120±0,717), “Türk dili dersi Türkçenin yapı özelliklerini anlamam açısından önemli bir derstir” ortalaması çok yüksek 4,230±0,742, “Türk dili dersi zor bir derstir” ortalaması orta 3,270±1,035, “Türk dili dersi Türkçenin köklü, üretken ve zengin bir dil olduğu şuurunu kazanmamda önemli bir işleve sahiptir” ortalaması yüksek 3,560±1,002, “Türk dili dersi Türkçenin tarihî geçmişleriyle birlikte yeryüzündeki diğer diller arasındaki yerini kavrayabilmemde önemli bir işleve sahiptir” ortalaması orta 3,110±0,983, “Türk dili dersi üniversite eğitimimden önce verilen anadil eğitimindeki eksikliklerimi tamamlamam için bir fırsattır” ortalaması yüksek 3,420±1,054, “Türk dili dersinde işlenen konular ilköğretim ve lisede öğretildiği için bu dersi gereksiz görüyorum” ortalaması orta 3,070±1,051, “Türk dili dersi kültürel birikimimi anlamamda ve arttırmamda fırsatlar sunan bir derstir” ortalaması yüksek 4,170±0,909, “Türk dili dersi topluluk karşısında konuşma becerimin gelişmesini sağlıyor” ortalaması yüksek 3,790±0,958, “Türk dili dersi iletişim becerilerimizin gelişmesine katkıda bulunmaktadır” ortalaması çok yüksek 4,250±0,786 olarak saptanmıştır. Öğrencilerin Türk dili dersine yönelik tutum genel ortalaması yüksek 3,821±0,502 olarak saptanmıştır.

Tablo 3. Türk Dili Dersine Karşı Tutum Puanlarının Öğrenim Türüne Göre Farklılaşma Durumu

Öğrenim türü	N	Ort	Ss	t	p
1. Öğretim	205	3,817	0,506	-0,164	0,870
2. Öğretim	200				

Tablo 3'deki verilere bakıldığında; öğrencilerin Türk dili dersine karşı tutum puanları öğretim türüne göre anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir ($p>0.05$).

Tablo 4. Türk Dili Dersine Karşı Tutum Puanlarının Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumu

Cinsiyet	N	Ort	Ss	t	p
Kadın	295	3,902	0,492	5,512	0,000
Erkek	110	3,603	0,463		

Tablo 4'teki verilere göre kadınların Türk dili dersine karşı tutum puanları ($x=3,902$), erkeklerin tutum puanlarından ($x=3,603$) yüksek bulunmuştur ($t=5,512$; $p=0<0.05$; $d=0,616$; $\eta^2=0,070$).

Tablo 5. Türk Dili Dersine Karşı Tutum Puanlarının Sınıflarına Göre Farklılaşma Durumu

Sınıf	N	Ort	Ss	F	p	Park
1	82	3,767	0,445	18,352	0,000	4>1
2	153	3,671	0,492			3>2
3	106	3,859	0,489			4>2
4	64	4,184	0,427			4>3

Tablo 5'deki verilere göre öğrencilerin Türk dili dersine karşı tutum puanları sınıfa göre anlamlı farklılık göstermektedir ($F=18,352$; $p=0<0.05$; $\eta^2=0,121$). Farkın nedeni 4. sınıfların Türk dili dersine karşı tutum puanlarının 1. Sınıflardan, 2. sınıflardan ve 3. sınıflardan yüksek olmasıdır ($p<0.05$). 3. Sınıfların Türk dili dersine karşı tutum puanlarının 2. sınıfların puanlarından yüksek olmasıdır ($p<0.05$).

4.SONUÇ

Üniversite öğrencilerinin Türk dili dersine karşı tutumlarının ne düzeyde olduğu ve bu tutumlarının öğrenim türü, cinsiyet ve sınıflarına göre farklılaşma durumunun incelenmesi amacıyla gerçekleştirilen araştırmaya Niğde Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi'nde eğitim gören 405 öğrenci gönüllü katılım sağlamıştır.

Öğrencilerin Türk dili dersine karşı tutumları 29 farklı 5'li likert tipi ifadede oluşan Türk dili dersine karşı tutum ölçeği ile ölçülmüştür. 5 üzerinden yapılan değerlendirmeye göre öğrencilerin en yüksek katıldıkları maddeler 4,330 ortalama ile "Türk Dili Dersi Okuma Becerisi Ve Alışkanlığı Edinmeye Katkı Sağlıyor" ve 4,250 ortalama ile "Türk Dili Dersi İletişim Becerilerimizin Gelişmesine Katkıda Bulunmaktadır" ifadelerine yönelik iken, en az katıldıkları maddeler ise 2,950 ortalama ile "Türk Dili Dersi Bilgileri Anlamamda, Yorumlamamda, Analiz Ve Sentezlememde Katkı Sağlamaktadır" ve 3,070 ortalama ile "Türk Dili Dersinde İşlenen Konular İlköğretim Ve Lisede Öğretildiği İçin Bu Dersi Gereksiz Görüyorum" ifadelerine ilişkindir. Bu

sonuçlara göre öğrenciler Türk dili dersinin okuma becerisi ve alışkanlığı kazandırmak ile iletişim becerilerini geliştirmelerine yüksek düzeyde katkı sağladığı görüşünde iken, Bilgileri Anlamada, Yorumlamada, Analiz ve Sentezlememde Türk dili dersinin orta düzeyde katkı sağladığı görüşündedirler. İlköğretim ve lisede öğretildiği için Türk dili dersinin gereksiz görülmesi ise yine orta düzeydedir. Oysaki Türk dili dersi bireylerin anlama becerilerini geliştirerek, analiz ve sentez becerilerine katkı sağlayan ilköğretim ve lisede öğretilen Türkçe dersleri yetersiz geldiği için zorunlu olarak yükseköğretime konulan bir derstir. Öğrencilerin bu konudaki farkındalıklarının ne yazık ki beklenen düzeyde olmadığı görülmüştür.

Türk dili dersine yönelik genel tutumlarının ortalaması ise 3,821'dir. Diğer bir ifade ile öğrenciler yüksek düzeyde Türk dili dersine karşı olumlu tutumlar içerisindeyler. Bu durum olumlu görülmeyle beraber yukarıda ifade edilen maddelere yönelik öğrencilerin farkındalık kazandırılması, hem Türk diline karşı daha olumlu tutum geliştirmelerine hem de diğer dersleri daha iyi anlamalarına analiz ve sentez yapmalarına olumlu katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmada öğrencilerin öğrenim türlerine ve cinsiyetlerine göre Türk dili dersine karşı tutumlarında farklılık olmadığı, sınıflarına göre ise anlamlı bir farklılaşmanın olduğu saptanmıştır. Başka bir ifade ile birinci ve ikinci öğrenimde eğitim gören, kadın ve erkek öğrenciler Türk dili dersine karşı benzer tutumlarda iken, öğrencilerin sınıf düzeyinin yükselmesiyle birlikte Türk dili dersine karşı daha olumlu tutumlar içerisinde oldukları

belirlenmiştir. Bu durum sınıf düzeyinin artmasıyla birlikte öğrencilerin Türk diline karşı farkındalıklarının artarak daha olumlu tutumlar geliştirdikleri yönünde değerlendirilebilir. Bu araştırma Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi'nde eğitim gören 405 öğrencinin görüşü ile sınırlıdır. Daha genel verilere ulaşmak için daha geniş örneklemeler üzerinde araştırmalar yapılabilir. Öğrencilerin Türk dili dersine karşı daha olumlu tutumlar geliştirmeleri için medyada bu konu üzerinde duran yayınlara yer verilmelidir. Diğer taraftan Türk diline karşı farkındalığı artırmaya yönelik ders dışı eğitim, seminer ve sempozyumların düzenlenmesi önerilmektedir. Ayrıca güzel Türkçe kullanımına yönelik uygulamalar, yarışmalar vb. etkinlikler yapılarak öğrencilerin Türk diline karşı tutumları geliştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Aksan, D. (2003). Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim. Ankara: TDK yayınları.
- Alan, N. ve Bağcı, H. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Türk Dili I-II Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(38), 118-132.
- Anılan, H. ve Kılıç, Z. (2013). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Türkçe Öğretimi Dersine Ve Türkçe Öğretimi Konusundaki Yeterliliklerine İlişkin Görüşleri. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13, 1-48.
- Arslan, A. (2012). Yükseköğretimde Türk Dili Dersine Karşı Tutum Ölçeği Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması . Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi, 1 (3) , 187-202 . DOI: 10.7884/teke.67
- Bağcı, H. (2007). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazılı Anlatıma Ve Yazılı Anlatım Derslerine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. TÜBAR, XXI, 29-61.
- Baraz, T. (1979). Yükseköğretim Kurumlarında Türk Dili Eğitiminin Gerekliliği. Kurgu Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli İletişim Dergisi 1 (1), 216-222
- Büyüköztürk, Ş. (2012). Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Ankara: Pegem Akademi.
- Cemiloğlu, İ. (2004). Üniversitelerde Okutulan Türk Dili Dersi İle İlgili Tespitler, Değerlendirmeler Ve Öneriler. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, XVII(2), 173-182.
- Erdem, A. VE Bayraktar, A. (2019). Öğretmen Adaylarının Türkçe Öğretimi Uygulamalarına İlişkin Görüşleri. Ana Dili Eğitimi Dergisi, 7 (1) , 11-27 . DOI: 10.16916/aded.416703
- Kaplan, M. (1968). Şiir ve Matematik. Hisar Dergisi, (51), 3-4.
- Karasakaloğlu, N. ve Saracaloğlu, P. D. A. S. (2009). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Türkçe Derslerine Yönelik Tutumları, Akademik Benlik Tasarımları İle Başarıları Arasındaki İlişki. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6 (1), 343-362
- Karasar, N. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Kolçak, Ş. ve Şimşek, N. D. (2020). Üniversitelerde Okutulan Ortak Türk Dili Dersine Yönelik Öğrenci Tutumlarının İncelenmesi. Pearson Journal of Social Sciences & Humanities, 5(7), 389-397.
- Pehlivan, H. and Köseoğlu, P. (2010). The Reliability and Validity Study of the Attitude Scale for Biology Course. Procedia Social and Behavioral Sciences, 2, 2185-2188.
- Şahin, Ç. Ve Yaşar, F. Ö. (2010). Sınıf Öğretmeni Adaylarının "Türk Dili I: Ses ve Yapı Bilgisi" Dersine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi. Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(2), 187-208.
- Taş, H. ve Okur, A. (2015). Yükseköğretim Düzeyinde Ana Dili Öğretimi Üzerine Bir Değerlendirme. Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi, (13),. 80-96.
- Tekşan, K. & Kanık Uysal, P. (2018). Türk Dili Ve Edebiyatı Bölümünde Okuyan Öğrencilerin Türkçe Bilinç Düzeyleri. Milli Eğitim Dergisi, 47 (218) , 263-274.
- Ünalın, Ş. (2001). Türkçe Öğretimi. (2.baskı). Ankara: Nobel yayın dağıtım.
- Üstüner, A. (2003). Anadille Eğitim ve Türkçe. Birses, 21.01.2003.
- Vural, H. (2007). Üniversitelerde Okutulan Türk Dili Dersi Üzerine. Türk Dili Dergisi, XCIV(669), 496-503.
- Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S. (2004). SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yekbaş, H. (2011). Üniversitelerde Okutulan Türk Dili Dersi ile İlgili Bazı Tespitler ve Çözüm Önerileri. III. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildiri Kitabı, (Ed.) İlyas Yazar. İzmir